

Ad Valvas: springplank voor cartoonisten

Merlijn Draisma

‘Het moet wel kloppen, wat je tekent’

Na Fokke & Sukke, Bas van der Schot en Berend Vonk breekt ook Ad Valvas-cartoonist Emdé landelijk door. Merlijn Draisma, de geestelijke vader van het VU-lulletje Griff, wordt een van de vaste tekenaars bij *NRC.next*, de snelle versie van *NRC Handelsblad*.

TEKST: PETER BREEDVELD

FOTO: PETER STRELITSKI

“Een vriendin wees me op een oproep voor cartoonisten in *NRC Handelsblad*”, vertelt Emdé, de fonetische initialen verwijzen naar zijn werkelijke naam Merlijn Draisma, die bij de VU-voorlichtingsdienst werkt. “Ik was aanvankelijk wat sceptisch, want er reageren zoveel cartoonisten. Maar *NRC*-redacteur Hans Nijenhuis belde vrij snel nadat ik een cartoon had gestuurd op om te zeggen dat mijn humor ook de zijne was. Ik heb toen meteen nóg een cartoon gestuurd om te zorgen dat hij geïnteresseerd zou blijven.” Nu is Draisma een van de vijf *NRC.next*-cartoonisten die elkaar dagelijks zullen afwisselen. Dinsdag is zijn vaste dag.

Publiceren in een landelijke krant, eindelijk! “Toen ik als cartoonist begon, heb ik me als doel gesteld om binnen vijf jaar bij een landelijke krant terecht te komen”, onthult Draisma. Dat was in 1998, dus het heeft iets langer geduurd. “In het begin dacht ik dat het een eitje zou zijn. Ik kon me echt niet voorstellen dat kranten mijn cartoons niet zouden willen plaatsen. Ik vind het zelf grappig en ik krijg er altijd goede reacties op.”

Na verloop van tijd was het echter tot hem doorgedrongen dat het heel wat moeilijker was ergens voet aan de grond te krijgen. “Maar dat heeft niks met de kwaliteit van het werk te maken. Dagblad *Trouw* was een tijdje geleden geïnteresseerd, maar er was nooit ruimte voor mij. Ze hebben daar ook al heel lang geen nieuwe cartoonisten meer aangenomen. Dat zie je overall: redacties vinden je werk wel leuk, maar er is vaak geen geld of ruimte in de krant.”

Moet Draisma lachen om zijn eigen grappen? “Als een grap goed is, krijg ik een tevreden gevoel. Het is net als met koken, soms is een gerecht goed gelukt en denk je: yes! Als ik bij het tekenen die *erlebnis* heb, werk ik de cartoon verder uit.”

Soms blijft het bij een idee dat nog wat moet rijpen. “Ik heb een schetsboek vol tekeningetjes en soms, als ik dat doorblader, krijg ik bij een bepaalde tekening een inval die het net dat beetje extra geeft waardoor het een goede grap wordt.”

Absurdistisch

Draisma's cartoons worden vaak ‘absurdistisch’ genoemd maar hij vindt dat een te gemakkelijke kwalificatie. “Alles, van Kamagurka tot *Fiskefet*, wordt absurdistisch genoemd. Mijn cartoons zijn een tikkeltje ironisch, soms cynisch, hoewel ik mezelf geen cynicus vind, ze zijn niet zo heel opgewekt. Een goede grap heeft een beetje een treurige ondertoon.”

Soms zijn ze ook wel een beetje gemeen. Griff krijgt namelijk nogal eens rake klappen. “Dat vind ik wel zelig, want ik vind Griff een leuk karaktertje. Ik ben wel aan hem gehecht

geraakt.” Griff is een soort Kuifje, legt Draisma uit. “Een ironische versie van Kuifje is-ie, met dat haar in de vorm van de vleugels van de griffioen in het VU-logo. Hij bedoelt het goed, maar is niet noodzakelijkerwijze altijd even succesvol in wat hij doet.”

De cartoon waarmee Draisma de *NRC.next*-redactie voor zich heeft gewonnen heeft ook in *Ad Valvas* gestaan. In een kaal woestijnlandschap kijken drie hongerige negers naar een computerscherm. Een van hen zegt: ‘Kijk eens onder www.voedsel.com?’ “Die cartoon maakte ik naar aanleiding van

een krantenbericht waarin stond dat er allemaal internetcafés in Afrika werden geopend. Ik dacht: dáár hebben die hongerlijders iets aan! Het is toch frappant, dat ze in Afrika wel internetcafés hebben, maar er niet in slagen honger en allerlei ziekten te bestrijden.”

Een beetje ergernis is een goudmijn voor een cartoonist, bekent Draisma. Moralisme is hem niet vreemd. “Ik heb die neiging wel een beetje, dat ik mensen wil opvoeden. Maar vaak zit er in een situatie gewoon een goede grap, en die wil ik dan maken.”

VU-voorlichter zijn en harde grappen maken op de voorpagina van het VU-weekblad, Draisma ziet niet waarom die combinatie niet zou kunnen. “Ik weet dat goed te scheiden. Als voorlichter heb ik voortdurend het belang van de VU in het achterhoofd, als cartoonist ga ik voor de goede grap. En ik heb sowieso niet de behoefte mensen te kwetsen.”

Nieuwe uitlaatklep

Heeft hij trouwens wel eens gedaan, mensen gekwetst. Aan de VU nog wel, met een cartoon die het commerciële circus rond de film *The Passion of the Christ* hekelde. Er kwamen boze reacties omdat de gekruisigde Christus in een cartoon was te zien. “Ik vond het een legitiem statement tegen de vercommercialisering van de kruisdood”, zegt Draisma daarover. “Je zou denken dat mensen die het geloof een warm hart toedragen, juist zeer ingenomen zijn met mijn grap.”

Hij blijft zich altijd bewust van het feit dat wat hij maakt door duizenden mensen wordt gezien. “Je moet een grap daarom wel altijd kunnen rechtvaardigen, want je zet een machtig middel in om iets of iemand aan de kaak te stellen. Het moet dus wel ‘kloppen’ wat je tekent.”

Als *Ad Valvas*-cartoonist voelt hij zich natuurlijk wel gebonden aan de VU-context. “Soms bedenk ik grappen over onderwerpen die niets met de universiteit te maken hebben, maar dat past niet bij *Ad Valvas*. Nu ik *NRC.next* als podium heb, kan ik daar grappen over allerlei andere onderwerpen in kwijt. Het is een nieuwe uitlaatklep.”

‘Een goede grap heeft een beetje een treurige ondertoon’